

Kant

groeïende apartheid in het onderwijs gaan aanpakken. Een andere belangrijke voorwaarde voor integratie is taal, maar ook hier zijn er helaas geen concrete plannen of voornemens tot bijvoorbeeld laagdrempelige taalcursussen in de wijken voor de nog maar liefst 300.000 mensen die de Nederlandse taal onvoldoende beheersen.

Integratie was een belangrijk thema. Hoe kan het dat hierover zo weinig concreets in het akkoord staat of dat er zelfs geen voorstellen of gedachtesrichtingen te dien aanzien in het akkoord staan? Dat nog steeds veel migranten huwen met een partner uit het land van herkomst, heeft ook te maken met die niet-geslaagde integratie; het vergroot bovendien het integratieprobleem. Eerlijk gezegd ziet mijn fractie niet hoe de voorstellen die hierover in het akkoord staan, op dat punt bijdragen aan de oplossing van dit probleem.

Met betrekking tot het asielbeleid is voor mijn fractie het onderscheid tussen economische en politieke vluchtelingen het uitgangspunt. Politieke vluchtelingen kunnen asiel krijgen en om het onderscheid goed te kunnen maken, zijn zorgvuldige procedures noodzakelijk. Ook daar hebben wij grote twijfels of de voorstellen van de toekomstige coalitie deze zorgvuldigheid wel waarborgen.

Helaas, niet alleen weinig woorden over integratie en juist veel woorden over migratie, maar bovendien géén woorden over oorzaken van migratiestromen. Dat vind ik echt teleurstellend en eigenlijk heel wrang. Er is geen oog voor het bestrijden van de verschillen tussen arm en rijk in de wereld. De grenzen blijven op slot, ook voor de producten uit de ontwikkelingslanden, terwijl het voor hun ontwikkeling zo goed zou zijn als de grenzen in ieder geval voor die producten opengingen. Waarom staat daarover niets in het akkoord? Dat is immers toch een van de oorzaken van de migratiestromen?

De terreinen waarop de markt het voortouw mag nemen, werden onder Paars al uitgebreid maar die worden nu nog verder uitgebreid. Ik begreep uit het stuk dat ook milieu, natuur en schaarse ruimte lijken te worden uitgeleverd aan de markt.

Voorzitter. Ik ga afronden. Het eerste uitgelekte concept had de titel "Hersteld vertrouwen". Die titel

hebben de partijen begrijpelijk niet aangedurfd, want van wie wordt het vertrouwen hersteld? Van die toekomstige WAO'er, de toekomstige WWW'er, der werker in zorg, de patiënt, de leraar, de Melkertbaner die nu afgedankt wordt, de bewoner van een probleemwijk? Nee, voor hen wordt het, zo vrees ik, hersteld wantrouwen.

De definitieve titel van het akkoord is: Werken aan vertrouwen, een kwestie van aanpakken. Het CDA en de LPF hebben de verkiezingen mede gewonnen door hun kritiek op Paars en de belofte, het anders te gaan doen en de problemen aan te zullen pakken die Paars heeft veroorzaakt. Een kwestie van aanpakken, juist, maar op een andere manier dan Paars. Ik vind het daarom onbegrijpelijk dat op de ingeslagen weg van Paars wordt voortgegaan. Een betere titel lijkt mij: Paars-plus.

De **voorzitter**: Ik wil de vergadering nu gaan schorsen – het is wat vroeger dan anders, dat geef ik toe – en voor een iets langere tijd dan normaal te doen gebruikelijk.

De **voorzitter**: Ik wil de vergadering nu schorsen – het is wat vroeger dan anders, dat geef ik toe – en voor een iets langere tijd dan normaal te doen gebruikelijk.

De beraadslaging wordt geschorst.

De vergadering wordt van 12.05 uur tot 13.20 uur geschorst.

De **voorzitter**: De ingekomen stukken staan op een lijst die op de tafel van de griffier ter inzage ligt. Op die lijst heb ik voorstellen gedaan over de wijze van behandeling. Als aan het einde van de vergadering daartegen geen bezwaren zijn ingekomen, neem ik aan dat de Kamer zich met de voorstellen heeft verenigd.

Regeling van werkzaamheden

De **voorzitter**: Ik stel voor, te behandelen in de vergaderingen van 3, 4 en 5 september:
- het wetsvoorstel Wijziging van de Natuurbeschermingswet 1998 in verband met Europeesrechtelijke verplichtingen (28171);
- het wetsvoorstel Goedkeuring van

het op 5 juni 2001 te Luxemburg tot stand gekomen Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en het Koninkrijk België tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting inzake belastingen naar het inkomen en naar het vermogen, met Protocol I en II en briefwisseling (Trb. 2001, 136) (28259);

- het wetsvoorstel Bepalingen inzake rechtspersoonlijkheid, privileges en immuniteiten van de Hoge Commissaris voor Nationale Minderheden (Wet HCNM) (27194);
- het wetsvoorstel Wijziging van de regeling van het DNA-onderzoek in strafzaken in verband met het vaststellen van uiterlijk waarneembare persoonskenmerken uit celmateriaal (28072);
- de Brief van de Nationale ombudsman t.g.v. het Jaarverslag Nationale ombudsman 2001 (28260), met maximumsprektijden van 5 minuten per fractie.

Ik stel voor, te behandelen in de vergaderingen van 10, 11 en 12 september de wetsvoorstellen:

- Uitvoering van Richtlijn 2000/35/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 29 juni 2000 betreffende bestrijding van betalingsachterstand bij handels-transacties (28239);
- Wijziging van titel 7.10 (arbeids-overeenkomst) van het Burgerlijk Wetboek met betrekking tot het concurrentiebeding (28167);
- Wijziging van het Wetboek van Strafrecht in verband met de strafbaarstelling van beledigende uitlatingen en het aanzetten tot haat, discriminatie of gewelddadig optreden wegens een lichamelijke, psychische of verstandelijke handicap (strafbaarstelling discriminatie wegens een handicap) (28221);
- Wijziging van het Wetboek van Strafvordering strekkende tot het openstellen van beroep in cassatie tegen vrijspraken alsmede het doen van uitspraak door de enkelvoudige kamer bij het niet naleven van de schriftuurverplichting (28204);
- Regeling van cassatie in Antilliaanse en Arubaanse uitleveringszaken (27797, R1686);
- Wijziging van de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers met betrekking tot de uitkering bij aftreden en het nabestaanden-pensioen (28227).

Voorzitter

Overeenkomstig de voorstellen van de voorzitter wordt besloten.

De **voorzitter**: Ik deel mee dat ingevolge artikel 69, tweede lid, van het Reglement van orde de aangehouden motie 27295, nr. 18, is vervallen.

Op verzoek van de VVD-fractie benoem ik in de gemengde commissie voor de Stenografische dienst der Staten-Generaal het lid Rijpstra tot lid in de bestaande vacature.

Het woord is aan de heer Duivesteijn.

De heer **Duivesteijn** (PvdA): Voorzitter. Wij hebben het nu over buitengewoon belangrijke zaken die de komende jaren gaan spelen. Op dit moment speelt het simpele feit dat huurders hun huursubsidie niet op tijd uitbetaald krijgen. Wij willen graag de staatssecretaris van VROM hierover interpellieren.

De heer **Rijpstra** (VVD): Heeft u inmiddels de brief gelezen van de staatssecretaris van VROM, de heer Remkes, over de huursubsidie?

De heer **Duivesteijn** (PvdA): Uiteraard.

De heer **Rijpstra** (VVD): Die is voor u niet voldoende, begrijp ik.

De heer **Duivesteijn** (PvdA): Het is een goede illustratie van het feit dat er een groot probleem is.

De heer **Rijpstra** (VVD): In hoeverre kunnen wij dit omzetten in een algemeen overleg met de staatssecretaris, omdat wij dan toch iets meer van gedachten kunnen wisselen?

De heer **Duivesteijn** (PvdA): Ik heb de overtuiging dat wij dit kort en krachtig met de staatssecretaris kunnen wisselen. Een duidelijk standpunt van de Kamer in dezen met de steun van u allen moet mogelijk zijn.

De heer **Jense** (LN): Voorzitter. Ik wil in elk geval ondersteunen dat wij op de kortst mogelijke termijn aandacht besteden aan deze zaak, omdat de termijnen anders spaak lopen.

De **voorzitter**: Als het verzoek wordt ingewilligd, kan het niet anders dan vandaag.

Ik stel voor, het verzoek van de heer Duivesteijn om de staatssecretaris van VROM te mogen interpellieren over de huursubsidies in te willigen, deze interpellatie te houden meteen na afloop van het debat dat wij zo dadelijk zullen hervatten, naar verwachting aan het einde van de middag, en bij uitzondering de spreektijd vast te stellen op drie minuten. De heer Duivesteijn zei zelf dat het kort en krachtig kan.

Daartoe wordt besloten.

De **voorzitter**: Het woord is aan mevrouw Giskes.

Mevrouw **Giskes** (D66): Voorzitter. Er zou nog behoefte kunnen ontstaan aan een debat over het verslag van een algemeen overleg over de Noord-Zuidlijn. Ik wil u vragen om daar alvast rekening mee te houden.

De **voorzitter**: Hoe laat is dat AO afgelopen?

Mevrouw **Giskes** (D66): We zullen het zo organiseren dat het afgelopen is voordat het debat met de informateur is afgerond.

De **voorzitter**: Dank u voor deze vooraankondiging. We zullen het dus nog zien.

Aan de orde is de voortzetting van:
- **het debat met de informateur over het Strategisch akkoord.**

Hierbij zijn tevens aan de orde:
- de brief van de heer Donner d.d. 3 juli ten geleide van het Strategisch akkoord (28375, nr. 5);
- de brief van de heer Donner d.d. 3 juli ten geleide van de CPB-notitie over de economische gevolgen van het Strategisch akkoord (28375, nr. 6);
- de brief van de minister-president d.d. 3 juli (28375, nr. 7);
- de brief van de heer Donner d.d. 3 juli ten geleide van de lijst van relevante stukken (28375, nr. 8).

De beraadslaging wordt hervat.

□

De heer **Balkenende** (CDA): Voorzitter. Ik wil namens de CDA-fractie de nodige dingen zeggen over het akkoord dat is bereikt. Het lijkt mij het beste om eerst enkele

algemene opmerkingen te maken naar aanleiding van hetgeen er is gebeurd sinds 15 mei en daarvoor. Daarna wil ik enkele duidingen geven van de opstelling van het CDA ten aanzien van het akkoord. Tot slot wil ik ingaan op opmerkingen die vanochtend zijn gemaakt. Ik ben er trouwens zeker van dat, als ik niet alle vragen beantwoord, de heren Zalm en Herben mij zullen aanvullen. Dus opletten!

De verkiezingen op 15 mei waren het sluitstuk van een wel heel bijzondere campagne. Politiek leefde weer in Nederland en waar je ook kwam, in een café, in een kantine, op een werkplek of op straat, overal ging het over politiek. Een en ander kreeg echter een dramatische ontknopning door de moord op Pim Fortuyn. Een nationale verbijstering maakte zich van ons land meester, want er gebeurde iets wat wij in Nederland niet kenden. Vervolgens ontstond er een sfeer – ik hoop dat die nooit meer terug zal komen – van dreiging en van beveiliging van politici. Er werden verwijten geuit die ongepast waren. In die tijd waren mensen en hun gezinnen ook bang. Het mag nooit zo zijn dat mensen in de politiek bang moeten zijn voor het uiten van hun opvattingen. Dat heeft zich de laatste tijd echter wel voorgedaan. Ik vind dat er een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid van de politiek is om te voorkomen dat die sfeer ooit nog ontstaat. Ik denk ook dat wij met elkaar moeten zorgen voor een klimaat waarin er stevig gedebatteerd kan worden en waarin polarisatie op standpunten mogelijk is. Dit moet echter altijd gebeuren in een sfeer van respect en begrip voor elkaars standpunten. Tijdens de campagne maakt wij ook het trieste overlijden van Ab Harrewijn mee. Ook dat gaf een kleur aan hetgeen wij toen hebben meegemaakt.

Toen kwam 15 mei. Er vond een politieke aardverschuiving plaats in Nederland. Er werd een duidelijk signaal gegeven door de kiezer. De een heeft daarbij geluk gehad en mag blij zijn, terwijl de ander pech heeft gehad en pijn moet lijden. Ik realiseer mij zeer wel dat het CDA door de verkiezingsuitslag een grote verantwoordelijkheid heeft gekregen. Tegelijkertijd was er echter wel een totaal ander klimaat ontstaan in Nederland. Ik heb op een congres van mijn partij ook gezegd dat het gaat om bescheidenheid, betrokken-